

To serve them all my days

Eén van de mooiste boeken over onderwijs die ik ooit gelezen heb is *To serve them all my days* (1971) van R.F. Delderfield. Dit boek is in het Nederlands vertaald onder de titel *Al de dagen van mijn leven*. Er is ook een schitterende verfilming van gemaakt onder dezelfde Engelstalige titel. Ik ga graag op mijn zeepkist staan om dit boek aan te bevelen. Het is geen christelijk boek maar het bevat vele noties die getuigen van een diepmenselijk inzicht in waar het om draait op school en in die zin valt er veel licht Gods over dit boek.

Het boek gaat over Powlett-Jones, een soldaat die gevochten heeft in de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog. Hij heeft daar shellshock gekregen, wij zouden vandaag zeggen: een post-traumatisch stress syndroom. Hij keert daarom terug naar Engeland en solliciteert op Bamfield College op de betrekking van leraar geschiedenis. Hoewel hij geen enkele ervaring heeft, krijgt hij deze baan omdat Algy, de rector, aanvoelt dat hij een geboren leraar is. Tijdens zijn eerste les proberen de leerlingen hem uit door een epileptische aanval te simuleren, maar hij doorziet hen en vertelt dan de jongens dat hij in de oorlog dit soort dingen echt meemaakte. Hij wint het hart van de jongens en hij wordt een geweldige leraar.

Met Algy kan hij het heel goed vinden. In die tijd kon een rector nog gewoon lesgeven en ernaast af en toe wat regelen tijdens een vergadering met het bestuur: een clubje oud-generaals en nog wat kleurrijk volk. Kom daar eens om vandaag! Algy heeft ergens onder een boom een denkplek waar hij vaak vertoeft in moeilijke omstandigheden, bijvoorbeeld als weer een oud-leerling van Bamfylde is omgekomen in de oorlog.

Powlett-Jones trouwt en krijgt kinderen maar verliest zijn vrouw door een verschrikkelijk auto-ongeluk. Het is onvoorstelbaar ontroerend hoe dan heel Bamfylde als één man om hem heen komt staan en hem er door sleept. Minder boeiend vind ik zijn tweede huwelijk, met een voorvechtster voor vrouwenkiesrecht en Labour-politica. Mijn type is het niet en ik had liever die bladzijden gevuld gezien met meer verhalen over Bamfylde, maar het zij Delderfield vergeven!

Helaas moet Algy op een dag aftreden en dan komt de nieuwe directeur, een soort Engelse Bint. In één klap dreigt deze man de hele goede oude traditie en kameraadschappelijke sfeer van de school te vernietigen, maar na een uit de hand gelopen ruzie met Powlett-Jones bezwijkt deze rector aan een hartaanval. Powlett-Jones volgt Algy op. Hij neemt zijn intrek in de kamer van Algy waar hij ooit zelf zijn onzekere schreden zette. De oude traditie herleeft. In goede kameraadschap met de jongens leidt Poweltt-Jones deze school om de jongens op te voeden voor het leven: dat is de ware Bildung! Wie even weer wil weten waarom hij leraar werd, leze dit boek. Verwijl maar even heerlijk in deze Engelse kostschoolwereld van Bamfylde. Ik had daar wel leraar willen zijn!

Dr. Ewald Mackay,

Docent persoonlijke vorming, filosofie en geschiedenis aan Hogeschool Driestar-educatief